

## REPRODUKCIÓS EGYÜTTHATÓ

A **nyers (bruttó) reprodukciós együttható** azt mutatja meg, hogy az adott év kor szerinti szülesszám mellett egy nő élete folyamán hány leánygyermeknek adna életet. Tehát valójában ugyanaz, mint a teljes termékenységi arányszám (a megfelelő szócikket lásd ugyanennél a témánál), de csak a leányszületek figyelembevételével. A számítás legegyszerűbb formája az, ha a teljes termékenységi arányszámot beszorozzuk a leány-élveszületek hányadával. Vagyis a mutató a szülőképes korú női népesség és leánygyermekük egymáshoz viszonyított arányát is kifejezi, ezáltal a népesség hosszabb távú gyarapodásának vagy fogyásának a mértékét is jelzi.

A megszületett leánygyermek közül nem mindegyik éri el a szülőképes kort, a **tisztított (nettó) reprodukciós együttható** számítása ezt a tényt is figyelembe veszi. A tisztított mutató a bruttó reprodukciós együttható csökkentve a 0–49 éves korú női halandósággal, értéke ezért mindig alacsonyabb a nyers mutatónál. A jelenlegi magyar halandósági viszonyok mellett a két mutató értékének eltérése csekély. A nettó reprodukciós együttható a termékenységi viszonyok leírásának és elemzésének általánosan elfogadott mutatója lehetne, ám a teljes termékenységi arányszáménál is jóval összetettebb kiszámítási módja miatt viszonylag ritkán használjuk.

A **népesség egyszerű reprodukciójához szükséges termékenység** azt mutatja meg, hogy mekkora az a termékenység, amely biztosítja, hogy a leánygyermek nemzedékének száma azonos legyen az anyák nemzedékének számával. Az egyszerű reprodukciót hozzávetőlegesen a teljes termékenységi arányszám egy nőre számított 2,1-es értéke biztosítaná. 2013-ban száz nőnek 208 gyermeket kellett világra hoznia ahhoz, hogy a népesség reprodukciója hosszú távon biztosítva legyen. A fejlettebb országokra vonatkozóan ezt a szintet tekinthetjük az ún. reprodukciós szintnek. A fejlődő országokban, ahol magasabb a csecsemőhalandóság, ez az érték valamivel magasabb.

Táblázat: Bruttó és nettó reprodukciós együtthatók Magyarországon és Franciaországban, 2012

| Ország és naptári év | Bruttó reprodukciós együttható | Nettó reprodukciós együttható |
|----------------------|--------------------------------|-------------------------------|
| Magyarország, 2012   | 0,646                          | 0,639                         |
| Franciaország, 2012  | 0,992                          | 0,983                         |

Forrás: KSH; INSEE.